

ОБЛЫСТЫҚ РЕСУРСТЫҚ ОРТАЛЫҚТЫҢ ҚЫЗМЕТІ ТУРАЛЫ ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУДІ/МЕКТЕПТІҢ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ- ПЕДАГОГИКАЛЫҚ СҮЙЕМЕЛДЕУ ҚЫЗМЕТІН ДАМУ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

Көкшетау қ. №19 ЖББМ

(2023 жылғы қарашадағы жағдай бойынша)

Ақмола облысында инклюзивті білім беруді жүйелі негізде енгізу ҚР-да білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған Мемлекеттік бағдарламасын іске асыру басталған сәттен күшіне еңген болатын.

2014 жылдан бастап Көкшетау қаласының № 19 орта мектебінің аясында Ақмола облысында инклюзивті білім беруді дамыту жөніндегі ресурстық орталық жұмыс істейді (Ақмола облысы білім басқармасының 2014ж. 12 наурыз №295 бұйрығы, директоры Шаймерденов Қанат Қиянбекұлы). Бұл мектептің таңдауы ерекші білім беру қажеттілігі бар балаларды оқыту және тәрбиелеу болатын, барлық жағдай жасалды, кадрлармен қамтамасыз ету (логопед-мұғалімдер, дефектологтар, психологтар), бұзушылықтардың түрлері бойынша арнайы сыныптар жұмыс істеді, халықтың аз қозғалатын топтарының кедергісіз физикалық қол жетімділігі үшін жағдайлар жасалды және арнайы білім беру ұйымдарымен өзара іс-қимыл орнатылды.

Ресурстық орталықтың қызметі мектепті дамытудың стратегиялық жоспарында көрсетілген. Инклюзивті білім беруді дамыту жөніндегі ресурстық орталық мектептің құрылымдық бөлімшесі болып табылады, онда ЕББҚ бар балалармен жұмыс істеу бойынша тиісті білімі бар педагогтер штаты жұмыс істейді:

- 1 Ресурстық орталықтың үйлестірушісі
- 3 педагог-психолог
- 3 арнайы педагог
- 4 логопед-мұғалім
- 2 педагог-ассистент
- 1 әлеуметтік педагог.

Сондай-ақ, мектепте 106 педагогтан 2023 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша 86 педагог инклюзивті білім беру бойынша курстық дайындықтан өтті, бұл жалпы санның 81% -і құрайды.

Ресурстық орталықтың материалдық-техникалық базасы жетілдірілуде. Халықтың мобильділігі төмен топтары үшін (оқушылар, ата-аналар) барлық мамандарға тиімді және сапалы психологиялық-педагогикалық қолдауды жүзеге асыру және ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушыларға қолжетімді, сапалы білім алу, кедергісіз ортаны жетілдіру, мамандардың неғұрлым қолайлы жұмысы мақсатында 2021 жылы мектеп ғимаратына кедергісіз қолжетімділік құрылды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қызметі 1-ге толық орналастырылды

Бірінші қабатта; мектеп пандустарына жөндеу жүргізілді, көпфункционалды көтергіш орнатылды; қауіпсіздік шараларын нығайту мақсатында турниктер орнатылды. Әрбір маман (логопедтер, дефектологтар, психологтар, әлеуметтік педагогтар, педагог-ассистент) кабинетпен және ұйымдастыру техникасымен жабдықталған.

(компьютер, түрлі-түсті принтер, проектор және экран). Мектепте көпфункционалды сенсорлық бөлме, толықтырылған шындықпен 3D стенд, үстіңгі жарығы мен айнасы бар логопедиялық үстелдер, арнайы әдістемелік жиынтықтар және т.б. сондай – ақ ауданы 70 шаршы метрден асатын кабинет таңдалды және жабдықталды. ЕББҚ бар балаларға арналған инклюзивті білім беруді қолдау кабинеті. Ресурстық орталық педагогтарының штаттық құрамы психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қызметіне кіретін 11 маманнан тұрады:

№	Мамандардың аты-жөні	Қызметі	Білімі	Дәрежесі	Санат	Пед. өтілім/ осы қызметтегі өтілім
1	Жанғали Ілияс Әбілқазыұлы	Координатор ИО, рук-тель СППС, специальный педагог (олигофреноп едагог)	Жоғары, М.Козыбаев атындағы СҚМУ	Магистр специального (дефектологическ ого) образования; магистр по направлению «Менеджмент в образовании»	Педагог- модератор	5/5
2	Шахманова Адель Куандыковна	Мұғалім- психолог	Высшее, КУ им. А.Мырзахмет ова		Педагог	0/0
3	Бейсембаева Сайран Баймагамбетовна	Мұғалім – психолог	Высшее,	-	Педагог- модератор	40/30
4	Искендинова Айгуль Амантаевна	Мұғалім – логопед	Жоғары, М.Козыбаев атындағы СҚМУ	-	Педагог- эксперт	23/16
5	Федотова Виктория Фёдоровна	Мұғалім – логопед	Жоғары, М.Козыбаев атындағы СҚМУ	-	Педагог- эксперт	16/9
6	Нургасымова Анель Беркиндиновна	Специальный педагог (олигофреноп едагог)	Жоғары, М.Козыбаев атындағы СҚМУ	-	Педагог	4/4
7	Жумабаева Ырысты Серикпаевна	Социальный педагог	Высшее, КУ им. А. Мырзахметов а	-	Педагог	5/5
8	Асыхатова Дана Маратовна	Педагог- ассистент	Средне- специальное, Многопрофил ьный коллдеж при КГУ им.Ш.Уалиха нова	-	Педагог	8/2
9	Еркинова Айдана Еркиновна	Педагог- ассистент	Высшее, ЦАУ г.Караганда	Магистр педагогических наук по	Педагог	1/1

				направлению «Дефектология»		
10	Кульмаганбетова Газиза Елшибековна	Мұғалім- логопед	Жоғары, М.Козыбаев атындағы СҚМУ	-	Педагог	17/5
11	Семенова Лейла Еликбаевна	Педагог- психолог	Жоғары, М.Козыбаев атындағы СҚМУ	-	Педагог	1/1
12	Тайжанова Сауле Сайлауовна	Мұғалім- логопед	Жоғары, М.Козыбаев атындағы СҚМУ	-	Педагог	7/4

2023-2024 оқу жылында мектепте ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушылардың жалпы саны – 74, оның ішінде мектеп бойынша мүгедек балалар-15, үйден 5 оқушы оқытылады.

ЕББҚ бар оқушыларды сәтті оқыту және тәрбиелеу үшін оқу жылының басынан бастап бастауыш, негізгі орта білім беру деңгейінде мектепте 17 жалпы білім беретін сынып құрылды, онда ЕББҚ бар балалар және бұзушылықтардың түрлері бойынша арнайы сыныптар оқытылады: психикалық дамуы тежелген балалар үшін-4-сынып және мемлекеттік тілде сөйлеу тілі күрделі бұзылыстары бар 2 –сынып (1 «Д», 1 «Ж») бар.

Мектептегі ЕББҚ бар балалар санаттары:

Тірек-қимыл аппаратының бұзылуымен-3;

Эмоционалды-ерікті форманың бұзылуымен-4;

Көру қабілеті бұзылған-1;

Есту қабілетінің бұзылуымен-0;

Интеллекттің бұзылуымен-2;

Психикалық дамудың тежелуімен-48;

Сөйлеудің ауыр бұзылуларымен (логопунктке баратын балаларды есептегенде) - 18. Ресурстық орталықтың мамандары оқушылардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, ЕББҚ бар балалармен жұмыс істеуде әртүрлі әдістерді қолданады, сонымен қатар мектеп мұғалімдері арасында тәжірибе алмасады. Қазіргі уақытта мамандар церебральды ынталандыруды қолдану әдістемесін – balametriks (Balametriks) теңгерім тақтасындағы сабақтарды жақсы игерді. Бұл сөйлеу және интеллектуалды дамудағы әртүрлі бұзылуларды түзетудің заманауи әдісі. Ол бірнеше онжылдықтар бойы қолданылғанына қарамастан, сарапшылар оның болашақта кеңінен қолданылуы мүмкін деп болжайды.

С 2014 года в области создана сеть **опорных организаций** образования по внедрению инклюзивных практик в дошкольных организациях образования, в общеобразовательных школах, в организациях ТиППО и организациях дополнительного образования. Всего по состоянию на 01.04.2023 года в области функционируют 57 опорных организаций и 4 ресурсных центра.

Оказание консультативной, обучающей, направляющей помощи родителям, детям, педагогам осуществляется в форме проведения семинаров, круглых столов, супервизии, конференции; разработки методических пособий; участие в разработке образовательных программ; участие и организация уровневых мероприятий.

2014 жылдан бастап облыста мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында, жалпы білім беретін мектептерде, ТЖББ ұйымдарында және қосымша білім беру ұйымдарында инклюзивті тәжірибелерді енгізу бойынша **тірек**-опорно білім беру ұйымдарының желісі құрылды. 01.04.2023 жылғы жағдай бойынша облыста барлығы 57 тірек ұйым және 4 ресурстық орталық жұмыс істейді.

Ата-аналарға, балаларға, педагогтарға консультациялық, оқыту, бағыт көмегін көрсету семинарлар, дөңгелек үстелдер, супервизиялар, конференциялар өткізу; әдістемелік құралдар әзірлеу; білім беру бағдарламаларын әзірлеуге қатысу; деңгейлік іс-шараларға қатысу және ұйымдастыру нысанында жүзеге асырылады.

2014 жылдан бастап қызмет ету кезеңінде облыстың **тірек опорно** мектептері үшін инклюзивті білім беруді дамыту жөніндегі ресурстық орталық мектепшілік және қалалық деңгейлерден облыстық деңгейлерге дейін 100-ден астам іс-шаралар ұйымдастырып, өткізілді. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істейтін Көкшетау қаласының №18 С.Жүнісов атындағы орта мектеп-лицейінің педагогтеріне консультациялық және оқыту көмегін жүзеге асыру жөніндегі ресурстық орталықтың ірі жобаларының бірі болып табылады. Супервизия "Samruk-KazynaTrust" әлеуметтік жобаларды дамыту Қорының қолдауымен Ақмола облысының білім басқармасының, Ақмола облысындағы инклюзивті білім беруді дамыту жөніндегі үйлестіру кеңесінің, облыстық оқу-әдістемелік кабинеттің, "Дара" қорының «Разные-Равные: Қазақстанда инклюзивті қоғам құру» жобасы шеңберінде білім берудегі Ақмола өңірлік жаңа технологиялар орталығының қолдауымен ұйымдастырылды. Жобаның қорытындысы бойынша № 18 орта мектептің 30-дан астам педагогы ЕББҚ бар балалармен жұмыс бойынша практикалық оқытудан өтті, сондай-ақ сабақ материалдарының жинағы шығарылды және **супервизияның** нәтижелілігіне мониторинг жүргізілді.

2020 жылғы сәуірден 2021 жылғы мамырға дейін (COVID-19 пандемиясы кезінде) облыста ЕББҚ бар балалардың ата-аналарына онлайн консультациялар мен оқыту сабақтары форматында консультациялық және оқыту көмегі жөніндегі жоба іске асырылды. Сабақтарды Ресурстық орталықтың 6 маманы және Көкшетау қаласының ПМПК және Көкшетау қаласының № 8 ОМ өткізді, Ақмола облысының барлық он жеті ауылдық аудандары мен облыстық маңызы бар 2 қаладан 270 тыңдаушы-ЕББҚ бар балалардың ата-аналары қатысты. **Сабақ** циклі әр топқа арналған 8 вебинардан тұрды, бұл ретте жаттықтырушылар қазақ және орыс тілдерінде логопед-дефектолог жұптарында жұмыс істеді. Тыңдаушылардың пікірінше, сабақ қорытындысы бойынша олар балалармен өз бетінше сабақ ұйымдастыру бойынша қажетті білім алды. Осылайша, жоба қазіргі жағдайда өзінің тиімділігін көрсетті, бірақ оны іске асырудың табыстылығының қажетті шарты тұрақты интернет байланысы болды. Оқытудың бұл түрі COVID-19 пандемиясынан туындаған жағдайларды ескере отырып, өзінің жеткілікті тиімділігін көрсетті, бірақ сонымен бірге оны қалыпты режимде оқыту кезінде де қолдануға болады.

Одним из недавних проведенных мероприятий для педагогов школ области, является проведение серий обучающих онлайн семинаров на тему «Психолого-педагогическое сопровождение учащихся с ООП в условиях общеобразовательной школы». Для проведения семинара кроме специалистов методического центра, Акмолинского регионального центра новых технологий в образовании, Ресурсного центра так же были приглашены представители НАО им. Ы.Алтынсарина МП РК, ННПЦ РСИО МП РК.

Облыс мектептерінің педагогтері үшін жақында өткізілген іс-шаралардың бірі «Жалпы білім беретін мектеп жағдайында ЕББҚ бар оқушыларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу» тақырыбында онлайн оқыту семинарларын өткізу болып табылады. Семинарды өткізу үшін әдістемелік орталық, Ақмола өңірлік білім берудегі жаңа технологиялар орталығы, Ресурстық орталық мамандарынан басқа, «Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы» және «Арнайы және инклюзивті білім беруді дамытудың Ұлттық ғылыми-практикалық орталығы» орталықтарынан өкілдер шақырылды.

Семинарлар 6 күн ішінде өткізілді, олардың әрқайсысы педагогтардың нақты санаттарын қамтыды. Инклюзивті білім беруге жетекшілік ететін аудандық және қалалық білім бөлімдерінің әдіскерлері, директорлардың оқу жөніндегі орынбасарлары, инклюзивті білім беру үйлестірушілері және инклюзивті тәжірибелерді енгізуге жауапты адамдар үшін "ЕББҚ бар оқушыларды оқыту және тәрбиелеу кезінде оқу процесін ұйымдастыру және бақылау";

педагог – психологтар үшін – «ЕББҚ бар балаларды психологиялық сүйемелдеу»; «Сөйлеуді дамыту» түзету компонентін оқытатын логопед-мұғалімдер мен мұғалімдер – «ЕББҚ бар балаларды логопедиялық сүйемелдеу» осындай тақырыпта өткізілді.

интеллектісі бұзылған жалпы білім беретін сыныптарда балаларды оқытатын арнайы педагогтар мен мұғалімдер үшін- «Арнайы педагогтін ЕББҚ бар балаларды сүйемелдеу»; арнайы және жалпы білім беретін сыныптарда ЕББҚ бар балаларды оқытатын мұғалімдер, (пән мұғалімдері) үшін- «Мұғаліммен (пән мұғалімімен) ЕББҚ бал балаларды сүйемелдеу; педагог-ассистенттер үшін– «ЕББҚ бар балаларды педагог-ассистентінің сүйемелдеуі» (Облыстың 305 педагогы қамтылған). Оқыту семинарларының қорытындысы бойынша барлық қатысушылар үлестірме материалмен қамтамасыз етілді.

2017 жылы "Өрлеу "біліктілікті арттыру ұлттық орталығы" АҚ ұйымдастырған Республикалық әдістемелік фестивалге қатысқаны үшін ресурстық орталық "инклюзивті білім берудің үздік ресурстық орталығы" номинациясы бойынша дипломмен марапатталды. 2019 жылы инклюзивті білім берудің І-ші облыстық фестивалінде мектептің инклюзивті білім беруді дамыту жөніндегі ресурстық орталығы жалпы білім беру процесіне инклюзивті практиканы енгізу бойынша озық тәжірибені таратқаны үшін дипломмен марапатталды. Мектеп мамандары мен педагогтары инклюзивті білім беру бойынша түрлі іс-шараларға белсенді қатысады, өз білімдерін жетілдіреді және тәжірибелерімен бөліседі.

Орынд: I.Э.Жангали